

Statisztikai tájékoztató

Zala megye, 2012/4

2013. március

Tartalom

Összefoglalás.....	2
Demográfiai helyzet.....	2
Munkaerőpiac.....	3
Gazdasági szervezetek	6
Beruházás	7
Mezőgazdaság	8
Ipar	10
Építőipar.....	12
Lakásépítés	13
Turizmus	14
Közúti közlekedési balesetek	16
Bűncselekmények.....	16

További információk, adatok (linkek)

Elérhetőségek

Összefoglalás

Zalában 2012-ben a társadalmi és gazdasági folyamatok ellentmondásos képet mutattak. A természetes népmozgalmi események az országoshoz hasonlóan kedvezően alakultak, a népességfogyás üteme lassult. Az év során romlott a munkaerőpiaci helyzet, lényegében stagnált a foglalkoztatottság, viszont számottevően nőtt a munkanélküliség. A keresetek nagysága az átlagosnál jobban emelkedett ugyan, de a fizetések szintje még mindig jóval alacsonyabb az országosnál. A vállalkozások állománya továbbra is a kft-k számának növekedése miatt maradt az előző évi szinten. Beruházásokra a szervezetek valamivel nagyobb összeget fordítottak, de ez országos viszonylatban még mindig a legkisebbek közé tartozott. A növénytermesztés eredményei a szárazság ellenére jól alakultak, s a főbb állatfajok száma is többnyire kedvezően változott. A megyei székhelyű ipari szervezetek teljesítménye az országossal ellentétben bővült. A húzóágazat a termelésben és az értékesítésben továbbra is a feldolgozóipar volt. Az építőipar kedvezőbb helyzete döntően az egyéb építmények építése növekedéséből adódott, a szerződésállomány nagysága is további javulást jelez. Zalában ugyan több lakást építettek mint egy évvel korábban, de számuk továbbra is rendkívül alacsony. Építési engedélyt viszont jóval kevesebbet adtak ki, ami nem jelez számottevő javulást. A megye kereskedelmi szálláshelyeinek látogatottsága elsősorban a belföldi forgalom csökkenése következtében maradt el az egy évvel korábbitól. Az átlagos tartózkodási idő ennek ellenére az országban a legmagasabbak közé tartozik. A baleseti statisztika javult, kevesebb történt a közutakon, és kimenetelük is kedvezőbben alakult. Bűncselekményt is kevesebbet regisztráltak, valamint a bűnelkövetők száma is csökkent.

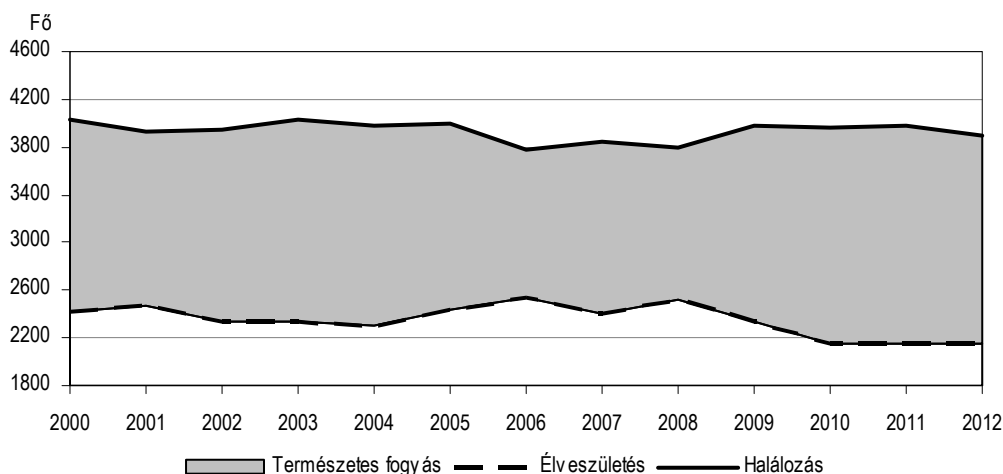
Demográfiai helyzet

2012-ben hazánk népmozgalmi adatai a korábbi évektől eltérően kedvezően alakultak. A természetes fogyás dinamikája 3,8%-kal csökkent az előző évhez képest, amit az élveszületések 2,6%-os, és a halálozások 0,5%-os növekedése eredményezett.

Zala megyében a természetes fogyás üteme az elmúlt évben 4,8%-kal lassult. Ez a pozitív változás – alig növekvő élveszületések mellett – a halálozások számában bekövetkezett csökkenésnek köszönhető. Összesen 2150 csecsemő jött a világra, 0,3%-kal több mint egy évvel korábban. Szembetűnő, hogy az első negyedévben a születésszám csaknem 13%-kal haladta meg az előző év ugyanezen időszakának adatát.

1. ábra

Főbb népmozgalmi folyamatok

2012-ben az előzetes adatok alapján Zalában 3900-an haltak meg, 2,1%-kal kevesebben mint egy évvel korábban. Területi összehasonlításban csak Nógrád és Veszprém megyében csökkent nagyobb mértékben a halálozások száma. Az egy év alatti csecsemők körében azonban 6-ról 12-re nőtt az elhalálozás.

A házasságkötési kedv csökkent a lakosság körében. 2012-ben 900 pár kötötte össze életét hivatalos szertartás keretében, 2,2%-kal kevesebb, mint előző évben.

Munkaerőpiac

A Központi Statisztikai Hivatal munkaerő felmérésének adatai szerint az elmúlt év utolsó negyedében az ország 15–74 éves népességéből 4,4 millió fő volt aktív. Közel kilenctizedüket foglalkoztatták, így a foglalkoztatottsági ráta 51,1, az aktivitási arány pedig 57,2%-ot tett ki. Zalában az említett korú népességéből 135,0 ezer fő tartozott az aktívak közé, s közülük 117,6 ezer főt foglalkoztattak. Az előző év azonos időszakához viszonyítva számuk kismértékben, a munkanélkülieké jelentősebben emelkedett, így a megye munkaerő-piaci helyzete romlott. Ennek ellenére mind az aktivitási, mind a foglalkoztatási arány kedvezőbb az országosnál.

1. tábla

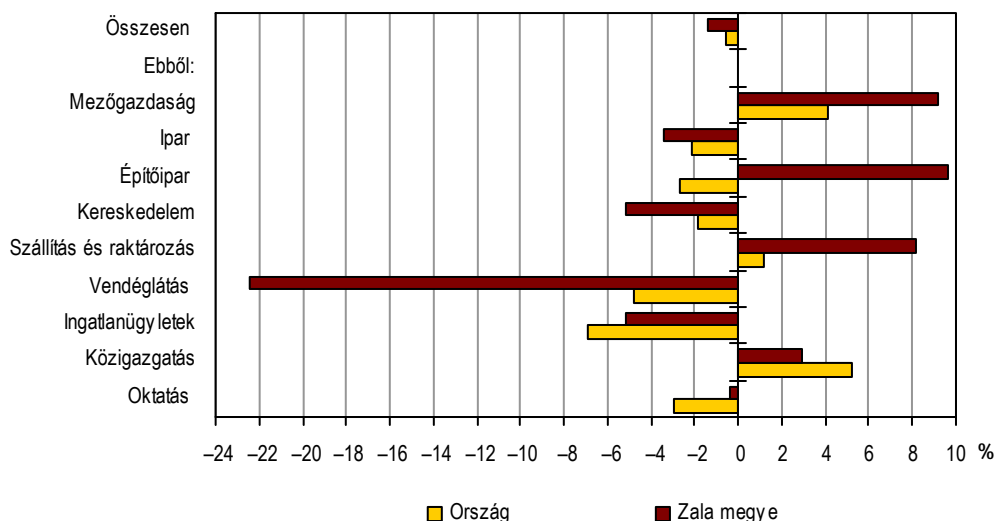
A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása a megyében

Megnevezés	2011				2012			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	negyedév							
Foglalkoztatottak száma, ezer fő	112,5	116,9	119,5	116,5	113,2	115,7	119,0	117,6
Munkanélküliek száma, ezer fő	12,0	11,4	12,0	12,5	14,7	15,5	14,8	17,4
Aktivitási arány, %	55,5	57,4	58,9	57,8	57,4	59,0	60,3	60,9
Foglalkoztatási ráta, %	50,2	52,3	53,5	52,2	50,8	52,0	53,6	53,1
Munkanélküliségi ráta, %	9,6	8,9	9,1	9,7	11,5	11,8	11,0	12,9

Az intézményi munkaügyi adatgyűjtés alapján tavaly a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél, valamint a megfigyelt nonprofit szervezeteknél országosan 2,7 millióan álltak alkalmazásban, 16 ezerrel (0,6%) kevesebben, mint 2011-ben. A Zalai székhelyű szervezeteknél ugyanekkor 1,4%-os volt a csökkenés, így az időszak végén 59 083 főt alkalmaztak. Kétharmadukat a versenyszféra foglalkoztatta, ahol a létszám egy év alatt 2,6%-kal apadt, míg a költségvetés területén 2,5%-os gyarapodás történt. Utóbbi alapvető oka, hogy itt jelentkezik a közfoglalkoztatásban résztvevők száma is, akik tavaly 2 ezren voltak a megyében. A munkavállalók kevesebb mint 3%-át nonprofit szervezetek foglalkoztatták.

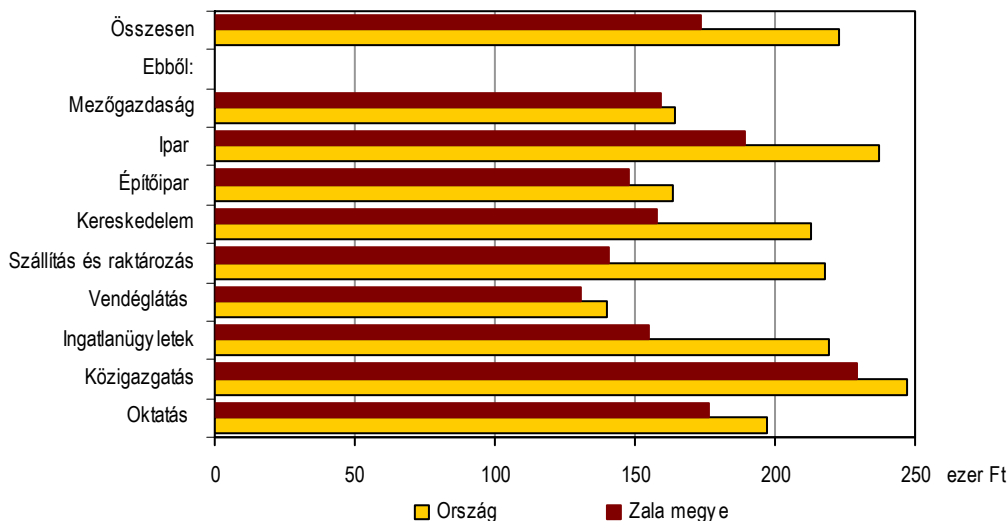
Az egyes nemzetgazdasági ágakat tekintve továbbra is a feldolgozóipar és az egészségügy a két legnagyobb foglalkoztató, ahol a létszám negyede, illetve 13%-a dolgozott. A feldolgozóiparon belül a gépiparban és az élelmiszeriparban dolgoztak a legtöbben. Nemzetgazdasági áganként eltérően változott a munkaerő felhasználás. A termelő ágakban az ipar kivételével mindenütt nőtt az alkalmazottak száma, legerőteljesebben (9,6%) az építőiparban. A foglalkoztatottak valamivel több mint hattizede a szolgáltatási szektorban talált munkát, ahol az ágazatok döntő részében csökkenést regisztráltak, az egészségügyben viszont 14%-os, a szállítás, raktározásban 8,2%-os volt a bővülés. Előbbi területen alapvető oka szintén a közfoglalkoztatási programra vezethető vissza, hiszen kilenctizedük itt dolgozott.

Az alkalmazásban állók számának változása főbb nemzetgazdasági áganként 2011-hez viszonyítva

Egy év távlatában a bruttó átlagkereset 6,2%-kal nőtt Zalában, ami erőteljesebb az országosnál, így a megye „lemaradása” mérséklődött. A növekedés főként a fizikai állományt érintette, esetükben 8,7%-os emelkedésről beszélhetünk. Tavaly az alkalmazottak bruttó átlagkeresete 173,3 ezer forint volt, 49,7 ezer forinttal kevesebb, mint országosan. Nemzetgazdasági ágakat tekintve az építőipar kivételével kisebb–nagyobb mértékben mindenütt emelkedés tapasztalható. Legmagasabb átlagkereset (394,8 ezer forint) az energiaipart jellemezte, ezzel szemben a vendéglátásban alig haladta meg a 130 ezer forintot.

Havi bruttó átlagkereset, 2012

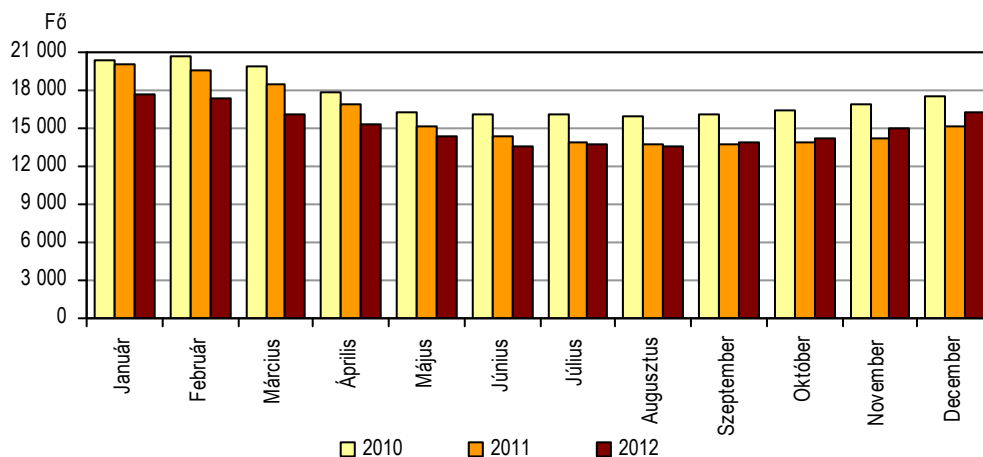

A családi kedvezmény nélkül számított nettó átlagkereset 112,7 ezer forint volt a megyében, ami mindössze egy százalékkal magasabb az előző évinél. Nettó kereset növekedés a versenyszférában volt, a költségvetés területén dolgozók átlagosan 2,7%-kal kevesebb fizetést kaptak, mint egy évvel korábban, melyet a közfoglalkoztatás is befolyásolt. A megyében a szellemi dolgozók 147,3, a fizikaiak pedig 88,6 ezer forintot vihetek haza havonta.

A pénzbeli és természetbeni juttatásokat is figyelembe véve az átlagos havi munkajövedelem összege 5,6%-kal növekedett, s 2012-ben 184,1 ezer forintot tett ki. Az egyéb kifizetések az összes 5,9%-át képezte, ami a szállítás és a raktározás nemzetgazdasági ágban a legmagasabb, míg a tudományos és műszaki tevékenységben a legalacsonyabb.

4. ábra

Az álláskeresők számának alakulása Zala megyében

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint tavaly országosan 3,1%-kal több álláskeresőt regisztráltak mint 2011-ben, így év végén 569,3 ezer főt tartottak nyilván. Zala megyében az országosnál nagyobb mértékben, 7,4%-kal nőtt a munkanélküliek száma. Ennél kedvezőtlenebb változást csupán Komárom–Esztergom megyében mértek az országban. Az időszak végén 16 308 álláskeresőt regisztráltak a megyében, ami a nyugat-dunántúli régióban a legmagasabb. A férfiak és a nők közel azonos arányt képviseltek, utóbbiak száma az átlagosnál erőteljesebben, 11%-kal növekedett.

Az elhelyezkedni kívánók 37%-a semmilyen szakképzettséggel nem rendelkezett (országosan 41%), harmaduknak szakmunkás bizonyítványa, háromtizedüknek legalább érettségije volt.

Az elmúlt évben a pályakezdekők elhelyezkedési esélyei romlottak. December végén az álláskeresők tizede (1650 fő) tartozott e kategóriába, közel másfélszer annyian, mint 12 hónappal korábban. Arányuk 2,7 százalékponttal növekedett, de még így is kedvezőbb, mint országosan. Közülük 445-en (27%) csak általános iskolát végeztek, 49%-uk legalább érettségizett, és 113 főnek diplomája is volt. Nem javult a fiatal, 25 év alatti álláskeresők helyzete sem, számuk 28%-kal, hányaduk 2,5 százalékponttal emelkedett.

2. tábla

A munkanélküliség főbb jellemzői kirendeltségenként, 2012. december

Kirendeltség	Nyilvántartott álláskeresők száma			Pályakezdő álláskereső, fő	Álláskeresők aránya ^{a)}		
	fő	2011. decemberi	2012. novemberi		százalék	változás	
		százalékában				2011. decemberhez viszonyítva,	2012. novemberhez viszonyítva, százalékpont
Zalaegerszeg	5 383	121,2	112,9	546	11,2	2,2	1,3
Nagykanizsa	5 364	104,7	103,3	520	14,5	1,1	0,5
Keszthely	2 322	103,6	105,4	251	11,4	0,7	0,6
Lenti	902	105,1	113,3	64	9,1	0,7	1,1
Letenye	1 196	85,9	105,5	144	15,7	-2,1	0,8
Zalaszentgrót	1 141	101,3	116,3	125	15,0	0,6	2,1
Összesen	16 308	107,4	108,2	1 650	12,5	1,2	1,0

a) Nyilvántartott álláskeresők a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva.

A munkát keresők közül 577 fő megváltozott munkaképességű volt, számuk egy év alatt nem változott. Közülük minden második legfeljebb 8 általános, vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezett, illetve egyharmaduk 54 év feletti volt.

A decemberi zárónapon 938 bejelentett betöltetlen álláshely volt a megyében, alig több mint egy évvel korábban. Egy álláshelyre átlagosan 17 munkanélküli jutott, 4-gyel kevesebb, mint országosan.

A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya is kedvezőtlenül alakult. A megyében mindössze a letenyei térségben javult a mutató, ennek ellenére továbbra is itt a legmagasabb a munkanélküliség. Igaz, hogy a megyeszékhely környékén ötödével nőtt a munkát keresők száma, viszont az aktív népességhez viszonyított arányuk lenti körzete után itt a legkedvezőbb.

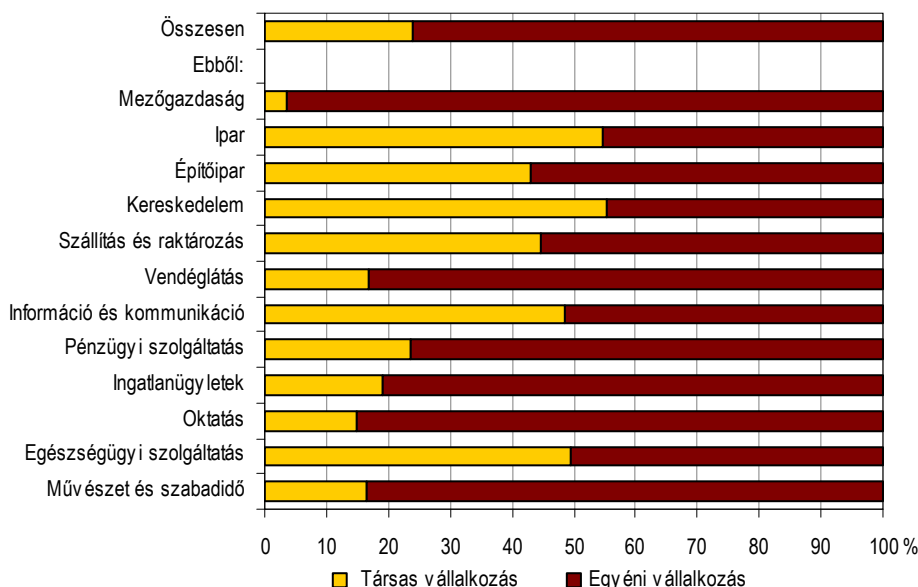
Gazdasági szervezetek

2012. év végén 53 580 gazdasági szervezetet tartottak nyilván zalai székhellyel, ami az országos 3,0%-át jelentette. Egy év alatt az állomány alig változott (mindössze 0,1%-kal nőtt). A szervezetek több mint kilenczede (48 937) vállalkozás, ezen belül döntő részük egyéni formában volt bejegyezve.

Az elmúlt év végén 11 744 társas vállalkozást regisztráltak a megyében, közülük továbbra is a kft-k alapítása a legnépszerűbb. Számuk egy év alatt 4,1%-kal növekedett, ennek ellenére arányuk (64%) alacsonyabb az országosnál. December végén 3690 betéti társaság, és 107 részvénytársaság volt a megyében.

5. ábra

A regisztrált vállalkozások számának megoszlása gazdálkodási forma szerint 2012. december 31.

Főtevékenységük alapján a társas vállalkozások több mint háromnegyedét valamely szolgáltatási ágban tartották nyilván, s ezen belül mintegy háromtizedüket a kereskedelem, gépjárműjavításban. A szakmai tudományos műszaki tevékenység súlya is megközelítette a 20%-ot, míg a többi ág részaránya 2 és 12% között alakult. A termelő szektorban 2842 társas vállalkozást regisztráltak, közel négytizedüket a feldolgozóiparban.

Egy év alatt nem változott számottevően a társas vállalkozások létszám-kategóriánkénti összetétele, vagyis 93%-uk továbbra is legfeljebb 9 főt foglalkoztató ún. mikrovállalkozás, ami

az országosnál kissé alacsonyabb. Mindössze 21 olyan társas vállalkozás van a megyében, amely 249 főnél több dolgozót alkalmaz.

A regisztrált 37 193 egyéni vállalkozás 45%-a mellékfoglalkozásúként, 32%-a főfoglalkozásúként, 23%-a pedig nyugdíjasként szerepelt a nyilvántartásban. Az őstermelők kötelező adószám kiváltásának következtében az egyéni vállalkozások négytizede a mezőgazdaságban volt bejegyezve. Ezt nagyságrendben a vendéglátás, valamint az ingatlanügyletek (jellemzően ingatlan bérbeadás) követte. Az egyéni vállalkozások közül csupán 74-en voltak, akik legalább 10 főt foglalkoztattak.

A szervezetszám növekedésének következtében emelkedett a vállalkozássűrűség. December végén a megyében ezer lakosra 173 vállalkozás jutott, ami 5-tel kedvezőbb az országosnál.

Egy év távlatában bővült a civil szerveződések száma, év végén 3936 nonprofit szervezetet tartottak nyilván zalai székhellyel. 42%-uk érdekképviselőt látott el, 31%-uk az ingatlanügyletek gazdasági ágban, 18%-uk a művészet és szabadidő területén tevékenykedett, míg a többi ágazat súlya elenyésző.

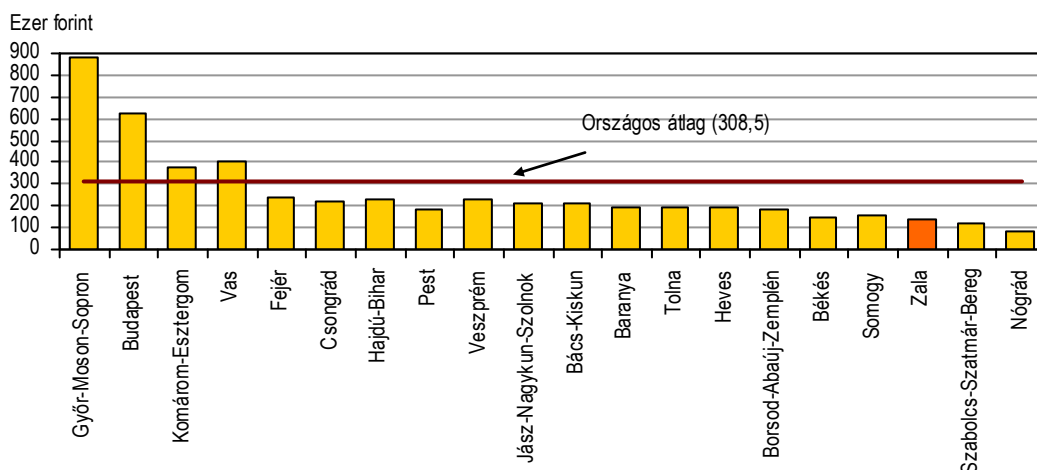
Beruházás

2012-ben sem javult a beruházási kedv az országban. A 3067 milliárd forintos teljesítményérték 192 milliárddal maradt el a 2011. évitől. A fővárosban 12%-kal kisebb összeget fordítottak fejlesztésekre. A megyék több mint felében, tizenegyben szintén csökkenés következett be, ami Bács-Kiskunban közel háromtizedes, Fejér és Somogy megyében egynegyedes volt. Ezzel szemben Komárom-Esztergomban közel másfélszeresére, Vas megyében 1,4-szeresére nőtt a beruházások értéke, melyet mindkét helyütt a járműipari bővítések befolyásoltak kedvezően.

A legalább öt főt foglalkoztató Zala megyei székhelyű szervezetek 38,4 milliárd forintot fordítottak beruházásokra 2012-ben, ami folyó áron 1,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

6. ábra

Egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték, 2012

Egy lakosra 135,1 ezer forint teljesítési érték jutott, ami a régiós negyedét, az országos 44%-át tette ki. A fajlagos mutató Győr-Moson-Sopronban 886,0 ezer, Vasban 408,3 ezer forint volt. A zalai mutatószám azonban Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét megelőzve mindössze a harmadik legkisebb értéket képviselte a területi rangsorban.

A beruházások 59%-át az épületek és egyéb építmények építése, 38%-át a belföldi és import gépek, berendezések, járművek beszerzése tette ki. A gépvásárlásokon belül mind az import,

mind a belföldi gépekre fordított összeg kissé csökkent, míg az import járművekre 35%-kal több forrás jutott. Ültetvények, erdők telepítésére, tenyész- és igásállatok, valamint föld, telek és más termelőeszköz beszerzésre 2012-ben is kevesebbet, mindössze 960 millió forintot költöttek. Ezen belül növekedés mindössze az ültetvények, erdők telepítésénél jelentkezett.

A beruházások 41%-a – az előző évinél 8,3%-kal kisebb összeg – az iparban realizálódott. A csökkenés következtében részesedése is mérséklődött, 4,5 százalékponttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. Ezen belül 2012-ben is a feldolgozóipari beruházások domináltak, hányaduk 59%-os volt, annak ellenére, hogy itt 15%-kal kevesebbet költöttek fejlesztésekre. A villamosenergia-, gáz-, gőzellátás légkondicionálás alágazat 14%-os aránya ugyanakkor 3,8 százalékponttal magasabb az elmúlt évinél, mivel teljesítményértéke negyedével volt magasabb, mint egy évvel korábban. Itt a villamosenergia-elosztás területén történt igen számottevő, 23%-os a növekedés. A bányászatban eszközölt beruházások értéke háromtizeddel csökkent, ezzel szemben a vízellátás, szennyvízelvezetés alágazatban 17%-kal emelkedett. Az iparba irányuló fejlesztések döntő részét az épületek és egyéb építmények építése adta, melyre többet fordítottak az előző évinél, ugyanakkor az import gép, berendezésre az országoshoz hasonlóan számottevően kevesebbet költöttek. A második legnagyobb részesedéssel bíró közigazgatás, védelem gazdasági ágban a beruházások összege 1,9-szeresére, az ezt követő szállítás, raktározás területén pedig 1,3-szeresére nőtt. A kereskedelem, gépjárműjavítás 7,0%-kal részesedett a megye beruházásaiból, ami az előző évhez képest másfélszeres növekedést realizált. A humán-egészségügyi, szociális ellátás gazdasági ágba ezzel szemben 43%-kal kevesebb forrás került, ahol a sürgősségi központ átadása után a fekvőbeteg ellátás területén a fejlesztések mindössze 28%-ra csökkentek.

Mezőgazdaság

2012-ben a megyében a gabonafélék termésmennyisége számottevően (12%-kal) csökkent az egy évvel korábbihoz képest, melyben a rendkívüli száraz nyár is közrejátszott. A tavaszi kifagyások, valamint a megyét is érintő aszály miatt 1,5%-kal, 82,4 ezer hektárra csökkent a gabonafélék betakarított területe. Országosan a gabonafélék betakarított területe 1,9%-kal emelkedett ugyan, de a termésmennyiség egynegyeddel csökkent, főleg az alföldi területeket sújtó aszály miatt. A megyében ugyanakkor a kalászos gabonák termésátlagai jelentősen nőttek, melyre a kötött talaj mellett kedvezően hatott a betakarítást segítő időjárás is. Ezek eredményeként a rozs termésátlaga 3,9 tonnára, az őszi árpáé 4,6 tonnára emelkedett hektáronként, ami egyaránt 27%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Egyúttal 22%-kal, 4,3 tonnára emelkedett a tavaszi árpa termésátlaga is, a zabé és a tritikáléé pedig tizedével volt magasabb a megelőző évinél.

A betakarított terület legnagyobb részét, mintegy 45 ezer hektárt a kukorica foglalta el, mely 6,1%-kal volt kisebb az előző évinél, egy része ugyanis kiszántásra került. A nagy szárazság miatt a termésmennyiség igen számottevően, 26%-kal visszaesett, így a termésátlag 21%-kal, 4,5 tonnára csökkent hektáronként. Országosan a zalaínál is kedvezőtlenebb változás volt jellemző, a betakarított terület kismértékben csökkent ugyan, de a termésmennyiség 41, a termésátlag pedig 39%-kal maradt el az egy évvel korábbitól.

A betakarított terület szintén jelentős részét, közel 26 ezer hektárt az őszi búza foglalta el. Itt a termésmennyiség 7,6, a terület pedig 3,0%-kal nőtt, melynek következtében a termésátlag egy év alatt 4,4%-kal, 4,5 tonnára emelkedett. Országosan 8,8%-kal nagyobb területről 3,3%-kal kevesebb búzát takarítottak be, melynek hatására a termésátlag 3,7 tonnára csökkent hektáronként.

Az olajos magvú növények közül kiemelkedő szerepe volt a napraforgónak, mely betakarított területe szintén csökkent, csakúgy, mint a termés mennyisége. A termésátlag 2,3 tonna volt a megyében, ami 5,8%-kal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. Az őszi búza kiváló előveteményét adó, a vetésforgóba jól illeszkedő repce betakarított területe a kifagyások

pótlása miatt 16%-kal nőtt. Másfélszeresére emelkedett a termés mennyisége is, így hektáronként 2,7 tonnás hozamot produkált.

Étkezési és takarmányozási szempontból is egyaránt fontos növény a burgonya, melynek betakarított területe a megyében minimálisan növekedett, termésmennyisége viszont több mint felére, 46%-ra esett vissza, szintén a tartós csapadékhiány miatt. A takarmányozási alapul szolgáló lucernaszéna 3,8%-kal kisebb területet borított, mint egy évvel korábban. Egyúttal háromtizeddel csökkent a termésmennyisége, mely kedvezőtlenül érintette az átlaghozamot. Zalában 2012-ben – a korábbi évektől eltérően – 50 hektáron termeltek cukorrépát, melynek termésátlaga 2,8 tonna volt, az országos átlag alig kétharmada.

A 2012. december 1-jei időponttal végrehajtott összeírás adatai szerint Zalában az egy évvel korábbihoz képest összességében kedvezően változott az állatállomány. A növénytermesztésben érvényesülő árszínvonal emelkedések jelentősen befolyásolták az állattenyésztést is. A mezőgazdasági termelés ráfordítási árai 2012-ben 6,8%-kal nőttek. Ez a folyó termelő felhasználás árszínvonalának 7,3, valamint a mezőgazdasági beruházások árszínvonalának 2,4%-os növekedéséből tevődött össze. A folyó termelő felhasználáson belül a műtrágya árak nőttek a legnagyobb mértékben, 10,9%-kal, míg a takarmányok 9,2%-kal drágultak. A mezőgazdaságban felhasznált energia árak átlagosan 6,5%-kal emelkedtek, ezen belül az üzemanyagok ára 8,5%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál.

3. tábla

Állatállomány, december 1.

(ezer db)

Megnevezés	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Szarvasmarha	24	23	21	21	20	21
Ebből: tehén	10	9	8	8	8	7
Sertés	61	58	57	58	56	53
Ebből: anyakoca	4	4	4	4	3	3
Juh	19	16	11	16	14	12
Tyúkféle	1 091	1 716	1 523	925	1 121	1 469
Pulyka	349	175	196	197	248	218
Méhcsalád	55	27	33	41	45	53

A megye 21 ezres szarvasmarha állománya hosszú idő óta először emelkedett 5,0%-kal az állattartási kedv kismértékű növekedése következtében, melyhez hozzájárultak az állatfajt segítő agrártámogatások is. Az állatok négyötödét gazdasági szervezetek nevelték, mely arány évek óta nem változott lényegesen. A tehénállomány viszont tovább csökkent (13%-kal), melynek döntő részét továbbra is kizárólag tejtermelés céljából tartották. Országos szinten a szarvasmarha állomány 8,5%-kal nőtt, s a tehénállománynál is növekedés mérhető.

A sertésállomány összességében 5,4%-kal, 53 ezer darabra csökkent. Kedvező ugyanakkor, hogy az anyakoca állomány szinten maradt, s a felvétel időpontjában is 3 ezer darab biztosította az utánpótlást. Országosan 2,3%-kal, 3 millió alá csökkent a sertések száma, s 12 ezerrel, 198 ezerre esett vissza az anyakocáké is.

2012-ben 14%-kal kevesebb juhot tartottak a megyében az egy évvel korábbinál, ennek ellenére a térségben Zala még mindig a jelentősebb állománnyal rendelkezők közé tartozik. Az állatok háromnegyedét az egyéni gazdaságokban tartották.

Az összeírás időpontjában Zalában 1,5 millió tyúkot neveltek, mintegy felét egyéni gazdálkodók. Az állomány közel harmadával nőtt egy év alatt, melyben közrejátszott egy új baromfi feldolgozó üzem megnyitása is, ami a termelőket ismét bővítésre ösztönözte. Minden negyedik tojótyúk volt. A megye baromfitartói 217,6 ezres pulyka, 15,9 ezres kacsa és 1,9 ezres liba állománnyal rendelkeztek. Liba és kacsatartással kizárólag az egyéni gazdaságok foglalkoztak, míg a pulykaállomány négyötödét gazdasági szervezetek nevelték. Jelentősen,

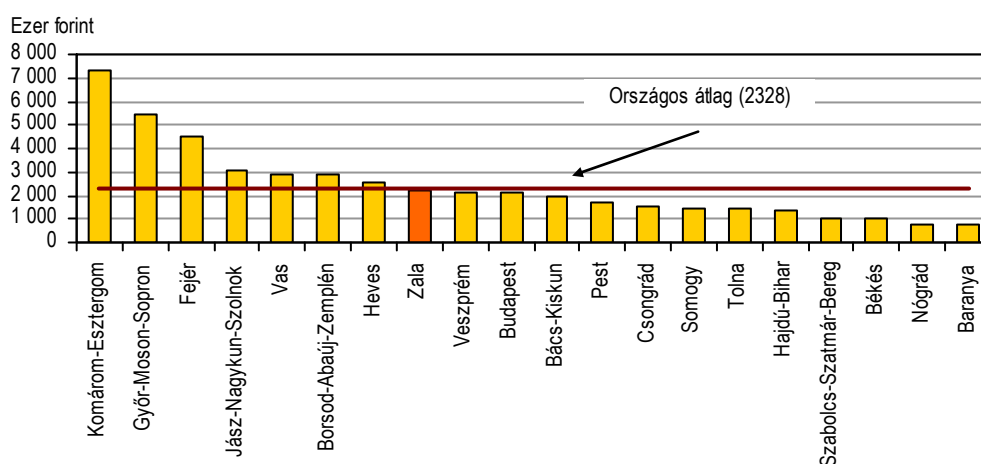
8 ezer darabbal emelkedett a méhcsaládok száma, így az összeírás időpontjában számuk elérte az 53 ezret.

Ipar

2012-ben a legalább öt főt foglalkoztató ipari szervezetek termelése Magyarországon 1,7%-kal maradt el az előző évitől. A kibocsátás negyedévről–negyedévre mérséklődött, üteme az utolsó három hónapban felgyorsult. Az ország egyes területeit eltérő változás jellemezte: a megyék felében 0,8 és 33% közötti mértékben nőtt, a többiben pedig 1,7–11%-kal esett vissza a termelés. Az országos produktum 2,7%-át a zalai telephelyű szervezetek állították elő, teljesítményük egy év alatt közel tizedével csökkent. Egy lakosra átlagosan 2,2 millió forint termelési érték jutott, ami 5,1%-kal kisebb az országos átlagnál, s így a főváros és a megyék csökkenő rangsorában a nyolcadik helyre elegendő.

7. ábra

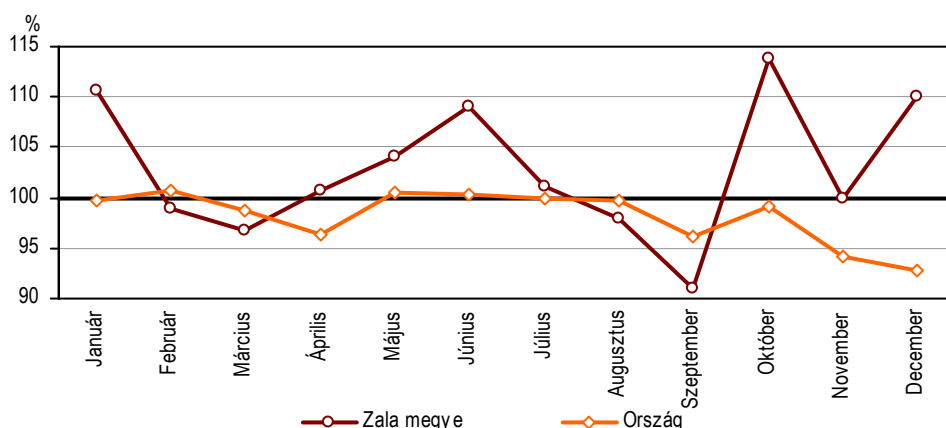
Egy lakosra jutó termelési érték^{a)} 2012

a) A legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek telephely szerinti adatai.

A megye ipari termelésének közel háromtizedét zalai székhellyel bejegyzett, legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások állították elő. Teljesítményük hónapról–hónapra ingadozott, de az év során összességében növekedett. Az említett gazdálkodó szervezetek tavaly 183,7 milliárd forint értékű terméket állítottak elő, illetve szolgáltatást végeztek, ami összehasonlítva 2,5%-kal magasabb a 2011. évinél. A kibocsátás 85%-át (156,2 milliárd forint) a feldolgozóipar adta, annak ellenére, hogy itt a termelés növekedése elmaradt az átlagtól. Ezen belül a gépipar részesedése volt a legmagasabb, bár teljesítménye 6,8%-kal csökkent egy év alatt. E változás döntően a gép, gépi berendezések gyártásának (ami a gépipari produktum közel kétharmadát jelentette) több mint egytizedes termelés kieséséből adódott.

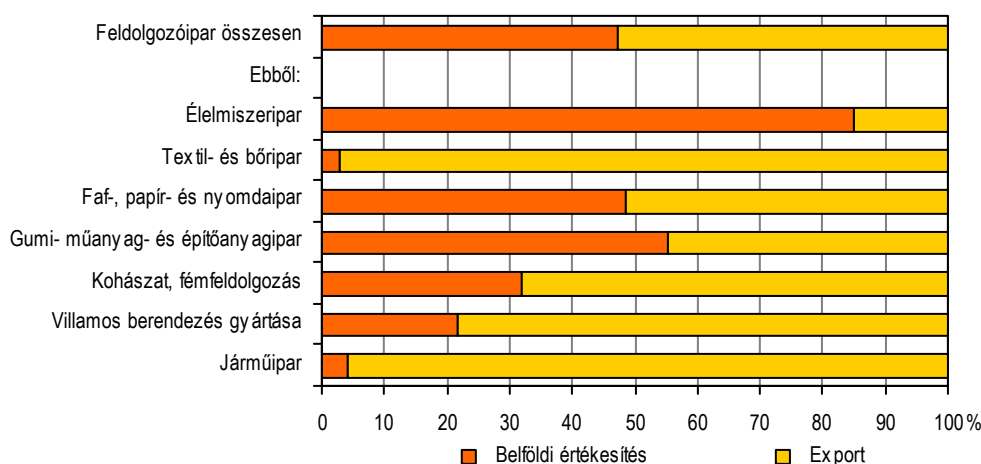
8. ábra

**Az ipari termelés változása, 2012
előző év azonos időszaka=100,0**

A feldolgozóipar második legnagyobb súlyú ágazatában, az élelmiszeriparban a kibocsátás 2012-ben megközelítette a 33 milliárd forintot. Ez összehasonlító áron 15%-kal magasabb a megelőző évinél, ami alapvetően a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmények gyártása területén bekövetkezett másfélszeres növekedés következménye. A kohászat, fémfeldolgozás 5,7 milliárd forintos termelési értéke 17%-kal magasabb az előző évinél, s a fa-, papír- és nyomdaipar is 7,6%-kal bővült.

A megyei székhelyű, 49 fő feletti ipari vállalkozások év végéig 184,2 milliárd forint árbevételt realizáltak, összehasonlító áron számolva 1,6%-kal többet mint 2011-ben. Ezen belül az 53%-kal részesedő export volumene 0,9%-kal elmaradt az előző évitől, a belföldi értékesítés azonban 4,7%-kal nőtt. A bevétel 84%-át a feldolgozóipari szervezetek realizálták. Exportpiacaik stagnálást mutattak, ezzel szemben belföldi eladásaiuk 7,9%-kal növekedtek. Alágazatai közül a gépiparban a kedvezőbb belföldi értékesítési lehetőségek nem tudták ellensúlyozni az export visszaesését. A gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártásában éppen ellentétes változások történtek, így az ágazat az egy évvel korábbival lényegében azonos bevételt könyvelhetett el. Az élelmiszeripar mind belföldi, mind külföldi piacokon jóval kedvezőbb évet zárt, értékesítésének volumene 16%-kal felülmúlta az előző évit.

9. ábra

A feldolgozóipari értékesítés szerkezete, 2012

A termelés növekedése a munkaerő-állomány stagnálása mellett valósult meg, ami a termelékenység javulását eredményezte. Az elmúlt évben a Zalai székhelyű ipari szervezetek

összesen 11 447 főt foglalkoztattak, 92%-ukat a feldolgozóiparban. Egy foglalkoztatott átlagosan 16 millió forint értékű terméket állított elő, ami a 2,7%-os növekedés ellenére az országos mindössze 37%-a. A feldolgozóipar mutatója az ágazatra jellemzőnél 1,3 millió forinttal alacsonyabb volt. Egy év alatt a legnagyobb visszaesés (egyötöd) a kohászat, fémfeldolgozásban történt, míg a villamos berendezés gyártásában háromtizedes volt a javulás.

Egy év alatt a legalább 50 főt foglalkoztató ipari vállalkozásoknál a teljes munkaidőben, főállásban foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete 7,4%-kal növekedett, ami kissé erőteljesebb az országosnál. E növekedés ellenére a keresetek átlagos szintje 56,8 ezer forinttal elmaradt attól, 201,6 ezer forintot ért el.

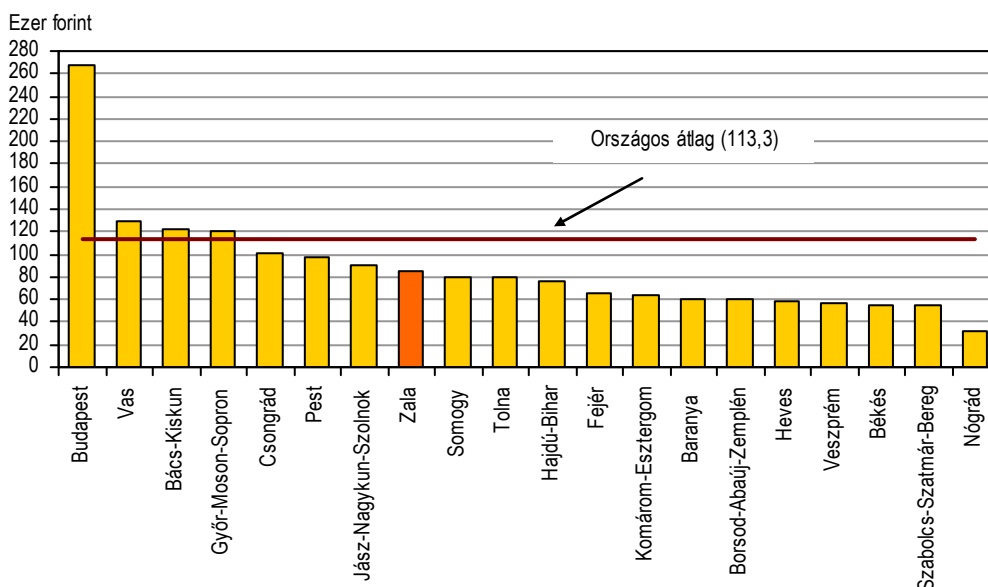
Építőipar

A legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások teljesítménye országosan 2012-ben 4,4%-kal csökkent. A megyék közül mindössze ötben realizálódott volumen növekedés, a legnagyobb mértékű, 14%-os Vasban a jelentős vasútfejlesztési munkáknak köszönhetően. A Zala megyében mért egytizedes bővülést főként az alacsony bázis okozta, ugyanakkor Jász-Nagykun-Szolnokban 7,1, Békésben 5,0%-kal nőtt az építőipari termelés. Bács-Kiskun megyében, továbbá a legnagyobb súlyt képviselő fővárosban két százalékkal alatti volt az emelkedés. Ezzel szemben Tolnában egynegyedes, Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben egyötödös visszaesés következett be.

Országosan egy lakosra 113,3 ezer forint építőipari teljesítmény jutott, a Nyugat-Dunántúlon ennél ezer forinttal kevesebb. A zalai mutató 84,2 ezer forintot tett ki, ami az országostól 29,1 ezer forinttal maradt el, s ezzel a főváros és a megyék rangsorában a nyolcadik legmagasabb értéket jelentette.

10. ábra

Egy lakosra jutó építőipari termelési érték, 2012

A zalai székhelyű építőipari vállalkozások 23,9 milliárd forint értékű munkákat végeztek 2012-ben. A teljesítmény 47%-át az épületek építése, 53%-át az egyéb építmények építése adta. Ez utóbbi volumene 1,4-szerese volt az egy évvel korábbinak, míg az épületek építésénél több mint egytizedes csökkenés következett be.

Az építőipar produktumának legnagyobb hányada, 45%-a a 49 főnél nagyobb létszámú szervezetekhez köthető. Teljesítményük közel kétharmadát az egyéb építmények építése tette ki, melynek volumene az egy évvel korábbi 2,1-szeresét érte el.

A 10–49 főt foglalkoztató szervezetek 38%-kal járultak hozzá az építőipari termeléshez, kibocsátásuk alig maradt el az előző évitől. Teljesítményük 55%-át az épületek építése jelentette, mely volumenében kissé növekedett az elmúlt évhez képest. A korábban jól teljesítő, jelentős súllyal bíró közműépítéseknel az átlagosnál nagyobb visszaesés történt, ezen belül azonban folyadék szállítására szolgáló közműveket másfélszer nagyobb értékben létesítettek. A 9 főt, vagy kevesebbet foglalkoztató mikrovállalkozások 17%-kal járultak hozzá a megye építőiparához. Megbízásaik közel kétharmadát épületek építésére kapták, ami 16%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. Az épületek és az egyéb építmények építésének jelentős változása következtében e kategóriában összességében 13%-os volt a növekedés. Az elvégzett munkák sokszínűsége miatt a speciális szaképítés területén 23%-os, ezen belül az épületgépészeti szereléseknél 1,6-szeres volt az emelkedés. Szinte valamennyi alágazat teljesítménye nőtt. Az épületépítés projekt szervezése 1,7-szer volt magasabb, mint a megelőző évben, és ezzel a tevékenységgel csak ebbe a létszám kategóriába tartozó vállalkozások foglalkoztak.

2012-ben a zalai szervezetek 33,9 milliárd forint értékben kötöttek új szerződéseket, ami 14%-kal magasabb a megelőző évinél. A lekötött munkák nagyobb része, 53%-a az egyéb építmények építésére vonatkozott. A többi szerződés az épületek építését szolgálta, melynek értéke 1,3-szer volt magasabb, mint 2011-ben.

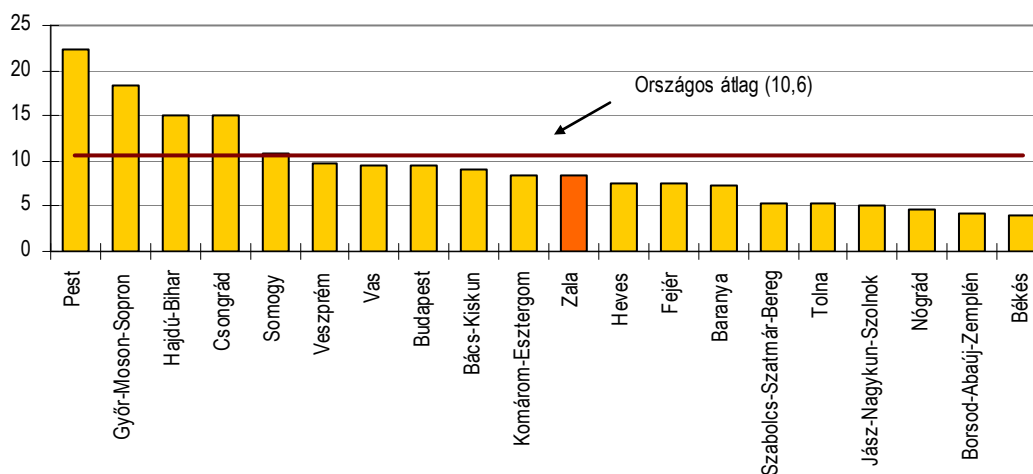
Lakásépítés

A kedvezőtlen lakásépítési tendencia tavalyi tovább folytatódott, országosan 10 560 új lakás épült, 17%-kal kevesebb mint 2011-ben.

Egy év alatt Zalában – a nagyon alacsony bázis következtében – 17%-kal növekedett az épített lakások száma. 2012-ben 240 kapott használatbavételi engedélyt, ami az elmúlt 20 év távlatában továbbra is nagyon alacsonynak számít. A községekben közel annyi (111) lakás épült mint 2011-ben, valamivel több mint harmaduk Cserszegtomaj és Kehidakustány településekre koncentrált. (Az elmúlt évben a megye községeinek mindössze 23%-án épült új lakás.) A városokban 42%-kal, 129-re nőtt az átadott lakások száma, melynek háromtizede a megyeszékhelyen készült el. Ennek következtében a városi és a községi lakásépítési arány a 2011. évi 44–56%-ról 54–46%-ra változott.

11. ábra

Az épített lakások 10 000 lakosra jutó száma, 2012

2011-hez képest a fajlagos mutató alapján a megye helyzete kissé erősödött, tízezer lakosra 8,5 lakásépítés jutott (2011-ben 7,2), ami azonban mindössze nyolctizede az országosnak, s a megyék, valamint a főváros csökkenő rangsorában a középmezőnyt képviselte.

Az építetőkörben továbbra is a természetes személyek szerepe a meghatározó, annak ellenére, hogy egy év alatt arányuk 92%-ról 76%-ra mérséklődött. Ezzel párhuzamosan a vállalkozói építkezések szerepe megnőtt, tavaly 57 lakást ők építettek, melynek nyolctizede Keszthelyen és Kehidakustányban került átadásra.

Az építetőkör változásának következtében átalakult az építési cél szerinti összetétel. A lakások döntő része továbbra is saját használatra készült, de értékesítésre is 51 (háromszor több mint 2011-ben) épült.

Az említett átrendeződéssel összefüggésben az egy és két szobás lakások aránya duplájára növekedett, míg a négy, vagy annál több szobával épülteké 15 százalékponttal kevesebb lett. Ennek következtében az átlagos lakásnagyság 121 m²-re csökkent, ami még így is 14 m²-rel nagyobb az országosnál.

Az újonnan épített lakások közüzemi vízhálózattal való ellátottsága teljes körű, 10-ből 9 be van kapcsolva a közcsatorna hálózatba, s közel nyolctizedük vezetékes gázzal ellátott.

A kiadott építési engedélyek számának alakulása a lakásépítések stagnálását, esetleges csökkenését vetíti előre. 2012-ben 231 építési engedélyt adtak ki a hatóságok a megyében, ami 13%-kal kevesebb az előző évinél. Ezen belül a városokban enyhén növekedett, míg a községekben negyedével csökkent a számuk.

Tavaly 90 lakás szűnt meg a megyében, 17-tel több mint 2011-ben. A megszűnések héttizede avulás miatt következett be, az átlagos alapterületük pedig 78 m² volt. 100 épített lakásra 38 megszűnés jutott, 17-tel több mint országosan.

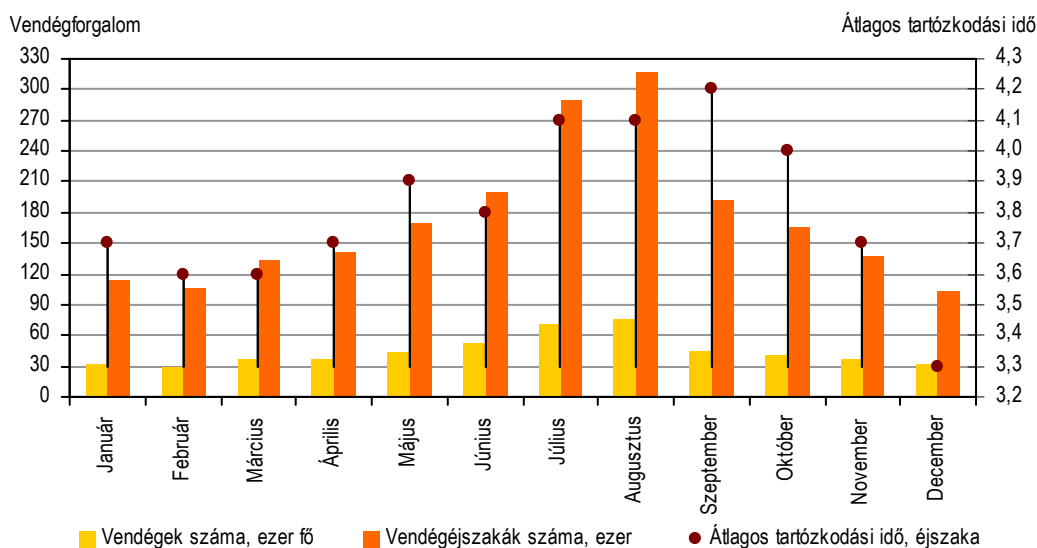
Turizmus

2012-ben hazánk kereskedelmi szálláshelyein 8,3 millió vendég 21,6 millió éjszakára foglalt szállást, 3,6, illetve 4,8%-kal több az egy évvel korábbinál. Zalában ugyan kedvezőtlenebbül alakult a vendégforgalom, ennek ellenére Budapest után továbbra is az ország második legkedveltebb úti célja.

A megye kereskedelmi szálláshelyein 2012-ben 532,4 ezer vendég szállt meg, 23 ezerrel kevesebb (4,2%) mint egy évvel korábban. A határon túlról érkezők száma alig változott, míg a vendégek kétharmadát kitevő belföldiek körében 6,3%-os volt az elmaradás. A külföldiek (183,6 ezer fő) héttizede az Európai Unió országaiból érkezett Zalába. Legtöbben Németországból és az Ausztriából, bár utóbbiak száma jóval (15%) elmaradt az előző évitől. Oroszországból erőteljes érdeklődés mutatkozik a megye iránt. Innen harmadával több vendég, 1,4-szer több éjszakára foglalt szállást, s átlagosan ők töltöttek leghosszabb (9,1 éjszaka) időt szállásukon. Európán kívülről 13,4 ezer turista látogatott a megyébe, közülük minden második Kínából, számuk 1,6-szeresére növekedett.

Az elmúlt évben a vendégek összesen 2,1 millió éjszakát töltöttek a megyében, 2,6%-kal kevesebbet mint 2011-ben. A csökkenés a turistákénál mérsékeltebb volt, az átlagos tartózkodási idő így 3,9 éjszakára nőtt. Ez országos másfélszerese, s egyben a megyék közül a legkedvezőbb értéket jelenti. Zalában a hazai vendégkör mutatója nőtt, ennek ellenére a korábbi időszakokhoz hasonlóan a külföldiek maradtak hosszabb ideig (5,3 éjszakára) szálláshelyükön. A belföldiek 3,1 éjszakára vették igénybe a szállásokat. Az átlagosnál jóval hosszabb tartózkodási idő (4,7 éjszaka) a gyógyszállókat jellemezte.

Vendégforgalom a kereskedelmi szálláshelyeken, 2012

Szálláshely-típusonként vizsgálva mind a belföldi, mind a külföldi turisták körében a szállodák a népszerűbbek. A határon túlról érkezők nagyobb érdeklődése révén látogatottságuk nőtt, 4,3 ezer fővel többen foglaltak szállást. Közben a hotelek forgalma bővült, addig a többi kereskedelmi szálláshelyen közel háromtizeddel kevesebb turista fordult meg. A vendégek 85%-a a szállodákat vette igénybe. Az egészségügyi szolgáltatásokat is kínáló, a gyógyvizek adta lehetőségek kihasználására épülő gyógyszállók tavaly 187,9 ezer vendég pihenéséről gondoskodtak, nagyobb részük (56%) belföldről érkezett. Továbbra is a négycsillagos hotelek a legkedveltebbek, a legnagyobb forgalom náluk realizálódott. Az e kategóriába tartozó szálláshelyeket 2012-ben 224,5 ezren, a háromcsillagos hoteleket pedig 195,6 ezren keresték fel.

A kevesebb vendég és a kisebb forgalom következtében romlott a kapacitás-lekötés. 2012-ben a zalai kereskedelmi szálláshelyek átlagosan 26%-os férőhely-kihasználtsággal üzemeltek, ami még mindig kedvezőbb az országosnál. A magasabb komfortfokozatú szálláshelyek az átlagosnál jóval kedvezőbb lekötöttséget értek el, a szállodák 38, ezen belül a gyógyszállodák 51%-os kihasználtsággal üzemeltek. Ezzel szemben az alacsonyabb kategóriájú szálláshelyek férőhely-kihasználtsága 6–16% között alakult.

Zala szálláshelyeinek forgalmát alapvetően a gyógyfürdőjéről méltán híres Hévíz és Zalakaros határozza meg, annak ellenére, hogy együttes vendégszámuk lényegében nem változott, s az eltöltött éjszakáké is alig egy százalékkal bővült. Mindkét városba a határon túlról érkezők esetében beszélhetünk növekedésről, ami Zalakaroson 1,4-szeres volt. Hévízen a növekedés döntően az orosz és ukrán vendégforgalom bővüléséből adódott. Zalakarosra német és osztrák vendégek érkeztek többen, és az Ukrajnából ide látogatók száma is duplájára emelkedett, ami azt jelentette, hogy e három ország állampolgárai tették ki a város külföldi vendégeinek több mint kétharmadát. A megyébe érkezők közel kétharmada e két települést választotta úti célul, s az eltöltött vendégéjszakák héttizede is itt realizálódott.

A kereskedelmi szálláshelyek 2012. évi bruttó árbevétele meghaladta a 25,8 milliárd forintot, ami 8,2%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. A bevétel közel fele, 12,4 milliárd forint szállásdíjból képződött. A belföldi turizmust a korábbi években élénkítő üdülési csekk felhasználása az adójogszabályok változása miatt megszűnt, szerepét folyamatosan a SZÉP kártya veszi át. 2012-ben a megyében beváltott üdülési csekk értéke meghaladta a 427 millió forintot, ami az előző évnek 23%-a. SZÉP kártyával 95 zalai szálláshelyen lehetett „fizetni”, s az év során a vendégek 1,3 milliárd forint értékűt használtak fel. Ezáltal a belföldi bruttó

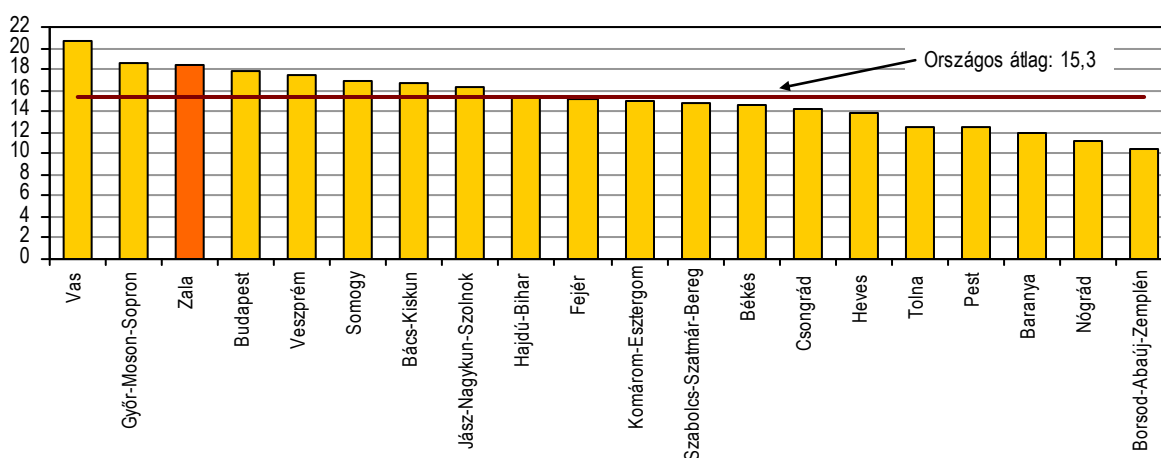
szállásdíjbevételeiből való részesedése 26%-ot tett ki, ami 5,5 százalékponttal magasabb az országosnál.

Közúti közlekedési balesetek

2012-ben is tovább javult a baleseti statisztika, országosan 4,1%-kal csökkent a személyi sérüléssel járó közúti közlekedési balesetek száma. Ez a kedvező változás Zala megyében is érvényesült, ugyanis itt egy év alatt 0,4%-kal kevesebb, összesen 522 baleset történt a közutakon. A nyugat-dunántúli régióban Zalában alakult a legkedvezőbb a helyzet, hiszen itt tapasztaltak egyedül csökkenést az előző évhez képest. A tízezer lakosra jutó balesetek számát tekintve viszont Vas és Győr-Moson-Sopron után a területi rangsor harmadik helyét foglalta el.

13. ábra

A közúti közlekedési balesetek 10 000 lakosra jutó száma, 2012

A halálos kimenetelű balesetek száma 2012-ben is kedvezően alakult. Az egy évvel korábbinál hárommal kevesebb, 18 történt a megyében. Szintén csökkenés következett be a súlyos sérüléssel járóknál is, mivel 7,4%-os javulást regisztráltak. Az alkoholos befolyásoltság azonban jóval nagyobb szerepet játszott a korábbival összehasonlítva, az elmúlt évben ugyanis minden hatodik balesetet ittas személy idézett elő.

A balesetek 93%-át a járművezetők okozták, melyen belül továbbra is a sebesség nem megfelelő alkalmazása a leggyakoribb – 47%-ban – előidéző ok. Emellett az elsőbbség meg nem adása, valamint a szabálytalan irányváltás, haladás és kanyarodási szabályok megsértése eredményezte a legtöbb balesetet. Gyalogosok hibájából az előző évvel megegyezően 16 történt, az összes 3,1%-a.

Az elmúlt esztendőben 655 személy sérült meg a megye közútjain, amely 2011-hez képest az országos átlagnál kisebb mértékű – 4,7%-os – csökkenést jelentett. Baleset következtében 20-an veszítették életüket, 8-cal kevesebben, mint egy évvel korábban. Az áldozatok mintegy kétharmada könnyen sérült meg, számuk fél százalékkal mérséklődött, a súlyos sérülteké pedig az átlagosnál kedvezőbb, közel egytizeddel csökkent.

Bűncselekmények

2012-ben 472 236 bűncselekményt regisztráltak hazánkban, 4,6%-kal többet az egy évvel korábbinál. Területileg azonban jelentős különbség adódott. Tíz megyében kevesebb bűneset vált ismertté, különösen Hajdú-Bihar emelendő ki 37%-os csökkenésével. Ezzel szemben a legnagyobb, közel kétharmados növekedést Békés megyében tapasztalták. Zalában is kedvezően alakult a bűnözési statisztika, hiszen a 2012-ben történt 9836 bűncselekmény

12%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál. Ez az országos 2,1%-át jelentette. A százezer lakosra jutó bűnesetek számát tekintve (3463) a megye a területi rangsor utolsó negyedében található, míg az előző év azonos időszakában a középmezőnyben helyezkedett el.

4. tábla

Regisztrált bűncselekmények az egyes bűncselekménycsoportokban, 2012

Megnevezés	Regisztrált bűncselekmények		2011 = 100,0	Országos %-ában	100 ezer lakosra jutó bűncselekmény	
	száma	megoszlása			megyében	országosan
Személy elleni	611	6,2	89,6	2,3	215,1	270,3
Közlekedési	407	4,1	77,7	3,1	143,3	131,6
Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	152	1,5	120,6	2,4	53,5	63,6
Államigazgatás és közélet tisztasága elleni	117	1,2	88,6	1,6	41,2	73,4
Közrend elleni	2 760	28,1	92,1	2,1	971,8	1 353,7
Gazdasági	615	6,3	85,2	2,6	216,5	241,4
Vagyon elleni	5 163	52,5	86,6	2,0	1 818,0	2 611,6
Honvédelmi kötelezettség elleni	11	0,1	157,1	2,3	3,9	4,7
Összesen	9 836	100,0	88,2	2,1	3 463,4	4 750,4

A főbb bűncselekménycsoportok közül Zala megyében a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs, valamint a honvédelmi kötelezettség elleniek kivételével mindenhol javulás tapasztalható. A bűncselekmények több mint felét jelentő vagyon elleniek előfordulása az országos átlaggal ellentétben mérséklődött, 13%-kal kevesebb ilyen esetben jártak el a bűnüldöző szervek. Ezen belül a lopás, a csalás és a betöréses lopás volt a leggyakoribb, azonban mindhárom esetében a 2011. évinél jóval kevesebb vált ismertté. A bűnesetek közel harmadát kitevő közrend elleniek esetében 7,9%-os csökkenést regisztráltak, mely mögött a közbizalom ellen elkövetett bűncselekmények számának visszaesése áll, így 2012-ben 2760 ilyen esetet tartottak nyilván. A legkedvezőbb változás a közlekedésiek esetében következett be, ami több mint egyötödös javulást jelentett. A személy ellen 10%-kal kevesebb bűncselekményt követtek el, s a százezer lakosra jutó számuk is jóval kedvezőbb az országos átlagnál, hiszen másfél százalékkal kevesebb testi sértés vált ismertté, az emberölések száma pedig változatlan maradt.

A bűncselekmények túlnyomó részét természetes személyek ellen követték el, azon belül is a férfiak voltak többségben, az országosnál 6 százalékponttal nagyobb részarányt képviselve. A sértettek 63%-a 25–59 éves volt, számuk 6,1%-kal csökkent az előző évhez képest. A bűnesetek közel negyede 60 éves és idősebb korosztály sérelmére történt. 2011-hez képest csaknem ötödével nőtt a fiatalok sértettek száma.

A megyében 2012-ben 2676 bűnelkövetőt regisztráltak, az előző évinél 8,8%-kal kevesebbet. 85%-uk férfi, 69%-uk 25 évesnél idősebb, közel háromnegyedük pedig büntetlen előéletű volt. Százezer lakosra jutó számuk – 942 elkövetővel – a nyolcadik legalacsonyabb értéket képviselte a területi rangsorban.

További információk, adatok (linkek):

[Részletes megyei adatok](#)

[stADAT-táblák](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Nyitrai József főosztályvezető

További információ: Szekeres Jánosné

Telefon: (+36-1) 487-4410, janosne.szekeres@ksh.hu

info.zalaegerszeg@ksh.hu, telefon: (+36-92) 313-780